

THAM LUẬN

**Chủ đề: “PHÁT TRIỂN SẢN PHẨM DU LỊCH CỘNG ĐỒNG GẮN
VỚI CÔNG VIÊN ĐỊA CHẤT TOÀN CẦU UNESCO ĐẮK NÔNG DỰA
VÀO MÔ HÌNH HỢP TÁC XÃ TRÊN ĐỊA BÀN KRÔNG NÔ”**

Lê Thị Hồng An - GD HTX Nâm Blang

Nguyên PGĐ chuyên trách CVĐC TC UNESCO Đắk Nông

1. Xây dựng và phát triển sản phẩm du lịch của huyện Krông Nô theo định hướng của CVĐC TC UNESCO Đắk Nông

Định hướng phát triển của một Công viên địa chất toàn cầu được xây dựng dựa trên các yêu cầu của UNESCO và bộ tiêu chí bắt buộc của Mạng lưới Công viên địa chất toàn cầu (Global Geopark Network). Theo bộ tiêu chí này, phát triển du lịch bền vững dựa vào cộng đồng địa phương và khai thác hợp lý các giá trị di sản (địa chất, địa mạo, văn hóa, đa dạng sinh học) là yêu cầu bắt buộc. Trong đó, cộng đồng dân cư đóng vai trò chủ đạo, tích cực trong các hoạt động du lịch và các hoạt động bảo tồn di sản.

Do đó, việc xây dựng mô hình du lịch cộng đồng trong vùng Công viên địa chất toàn cầu UNESCO Đắk Nông để chính cộng đồng người dân tổ chức, quản lý và làm chủ nhằm đem lại lợi ích kinh tế thông qua hoạt động du lịch, góp phần bảo vệ cảnh quan, môi trường là một mô hình phát triển du lịch phù hợp với tiêu chí của UNESCO đối với một Công viên địa chất toàn cầu. Mô hình được đánh giá phù hợp để nâng cao nhận thức cho người dân về các giá trị di sản trong vùng Công viên địa chất tại địa phương; tăng tính tự hào, tính sáng tạo và chủ động của người dân trong việc bảo tồn, khai thác hợp lý các giá trị di sản này. Đồng thời, mang lại cho du khách những trải nghiệm chân thực và thú vị về cuộc sống địa phương. Người dân trực tiếp tham gia cung ứng các dịch vụ du lịch và thu được lợi ích kinh tế - xã hội

từ các hoạt động đó; có trách nhiệm bảo vệ tài nguyên thiên nhiên, cảnh quan và văn hóa địa phương để xây dựng không gian du lịch của địa phương.

Huyện Krông Nô – vùng lõi của CVĐC Đắk Nông, là địa phương hội đủ các yếu tố về địa chất, địa mạo, văn hóa và đa dạng sinh học để phát triển mô hình du lịch cộng đồng gắn với Công viên địa chất toàn cầu UNESCO Đắk Nông; bên cạnh đó, chính quyền và nhân dân Krông Nô cũng nhận thức được vai trò và ý nghĩa của việc xây dựng và phát triển du lịch cộng đồng gắn với Công viên địa chất toàn cầu UNESCO Đắk Nông trong việc thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội của địa phương. Tuy nhiên, người dân địa phương chưa được trang bị những kiến thức và kỹ năng cần thiết để sử dụng hiệu quả các nguồn tài nguyên (văn hóa, địa chất, đa dạng sinh học...) nhằm xây dựng và vận hành các dịch vụ du lịch tại địa phương. Muốn xây dựng và phát triển được các sản phẩm du lịch địa phương một cách hiệu quả, bền vững thì ngoài việc có sự hướng dẫn, đồng hành của các cơ quan chức năng, các cấp chính quyền v.v... cần phải tập hợp người dân trong một tổ chức đủ mạnh cả về nhân lực, vật lực và trí lực. Với điều kiện hiện tại của Krông Nô thì mô hình Hợp tác xã – một tổ chức hợp pháp của cộng đồng (sau đây sẽ được viết tắt là HTX) sẽ là mô hình có khả năng đảm đương được các nhiệm vụ nêu trên.

Việc xây dựng và phát triển sản phẩm du lịch cộng đồng dựa vào Hợp tác xã tại Krông Nô không chỉ đáp ứng được yêu cầu của UNESCO mà còn phù hợp với nguyện vọng và nhu cầu thực tế của chính quyền và người dân địa phương.

Với vai trò là vùng lõi, là vị trí then chốt của CVĐC TC Đắk Nông, Krông Nô sẽ là nơi tập trung nhiều sản phẩm du lịch vừa đa dạng vừa độc đáo với hệ thống hang động núi lửa và các di sản văn hóa mang tầm cỡ quốc tế. Một tổ chức cộng đồng (HTX) đủ mạnh không chỉ giúp địa phương xây dựng và phát triển sản phẩm du lịch phát huy tối đa các giá trị tiềm năng mà còn đồng hành cùng địa phương trong công tác quản lý, bảo tồn, phát huy các giá trị di sản một cách hiệu quả; đồng thời góp phần thúc đẩy và lan tỏa động lực, nhằm khuyến khích các cá nhân, tổ chức, địa phương khác trong vùng Công viên địa chất toàn cầu UNESCO Đắk Nông cùng

chung tay phát triển sản phẩm du lịch địa phương dựa vào mô hình HTX một cách hiệu quả và bền vững.

2. Nhận định các nhân tố để phát triển sản phẩm du lịch địa phương gắn với CVĐC tại Krông Nô

Qua khảo sát, Ban Quản lý Công viên địa chất Đắk Nông đã lựa chọn Krông Nô làm hạt nhân để phát triển mô hình du lịch cộng đồng trên tuyến du lịch “ Trường ca của Lửa và Nước” trong vùng Công viên địa chất toàn cầu UNESCO Đắk Nông mà hạt nhân sẽ là điểm số 9 “*Thung lũng mặt trời mọc*” với mô hình du lịch cộng đồng xã Nam Ndir để kết nối với các điểm xung quanh, căn cứ trên các tiềm năng sau:

2.1. Về kết nối tuyến, điểm với các địa phương khác:

Krông Nô nằm trên QL28 - trục quốc lộ huyết mạch dọc theo cánh Đông - tuyến TRƯỜNG CA CỦA LỬA VÀ NƯỚC với các di sản cốt yếu của CVĐC, được quy hoạch là tuyến du lịch chủ đạo của tỉnh Đắk Nông; lợi thế về đường thủy (sông Krông Nô), cách sân bay Buôn Ma Thuột 60km. Krông Nô cũng rất thuận lợi để liên kết tour, tuyến với các khu/điểm du lịch đã được quy hoạch của tỉnh Đắk Nông và kết nối tour sang tỉnh Dak Lak.

2.2. Sự hấp dẫn về địa chất: Krông Nô, huyện Krông Nô là địa bàn có nhiều điểm địa chất có cảnh quan đẹp, mang tính giáo dục cao, rất thuận lợi cho việc giáo dục về Khoa học Trái Đất theo tiêu chí của Mạng lưới Công viên địa chất toàn cầu như:

- ✓ **Sông hồ:** hồ sen hồng, hồ tự nhiên Ea Snô, hồ Đắk Nang và đặc biệt có dòng sông Krông Nô với nhiều thác nước đẹp, nổi tiếng (thác Dray Sap, Gia Long, thác lùa...)
- ✓ **Thung lũng mặt trời mọc** (Tiếng M'ông: *Rdung luh Nar*, nghĩa là: *Thần Mặt trời thức giấc*): Là điểm địa chất đặc biệt, cảnh quan thu hút nhiều du khách

- ✓ **Hệ thống hang động núi lửa:** Núi lửa Nâm Kar, núi lửa Nâm Blang và hệ thống hang động lớn nhất trong khu vực Đông Nam Á, cánh đồng dung nham v.v... tạo nên quần thể di sản có giá trị, hấp dẫn khách tham quan. Núi lửa Nâm Blang là điểm đến để nghiên cứu, học tập về khoa học trái đất; du lịch thưởng ngoạn cảnh quan núi lửa; du lịch trải nghiệm...
- ✓ **Đồng bằng cổ Aluvi:** Sự bồi tụ, lắng đọng lâu đời của dòng sông cổ Krông Nô được hòa chung với các vi khoáng chất rửa trôi từ cánh đồng dung nham rộng lớn tạo nên một vùng đất trù phú đem đến cho Krông Nô một vụ lúa với thương hiệu Gạo buôn Choah cực kỳ nổi tiếng và cảnh quan cánh đồng lúa yên bình ôm trọn di tích mộ anh hùng dân tộc N'Trang Gúr

2.3. Các di sản văn hóa vật thể và phi vật thể

Krông Nô là địa bàn cư trú của 24 cộng đồng dân tộc. Cộng đồng các dân tộc còn lưu giữ nhiều nét văn hóa truyền thống độc đáo, giàu bản sắc, được biểu hiện trong mọi mặt của đời sống hàng ngày từ trang phục, nhà ở, ẩm thực đến lao động sản xuất và các nghi thức, lễ hội... Tất cả các giá trị văn hóa này có thể tạo thành những sản phẩm du lịch hết sức phong phú, đa dạng và mang đậm bản sắc, đặc trưng riêng của địa phương mà nơi khác khó có thể có được.

Hiện tại, Krông Nô là nơi tập trung nhiều loại hình di sản văn hóa vật thể và phi vật thể của 24 dân tộc, tiêu biểu như: Không gian văn hóa công chiêng, các loại hình dân ca dân nhạc phong phú, văn hóa thổ cẩm, nghề trồng dâu nuôi tằm, ương tơ dệt vải, lễ hội Tâm Blang Mprang Bon... Các di tích, danh thắng và điểm di chỉ khảo cổ đã được công nhận ở cấp tỉnh, cấp quốc gia và quốc tế như: di tích mộ anh hùng N'Trang Gúr, di tích lịch sử khu căn cứ kháng chiến B4- liên tỉnh 4, di chỉ khảo cổ thôn Quảng Hà xã Nâm Ndir, di chỉ khảo cổ người tiền sử hang C6.1, cảnh quan núi lửa và hệ thống hang động ...

2.4. Sự hấp dẫn về đa dạng sinh học: rừng cảnh quan Dray Sap và khu Bảo tồn thiên nhiên Nâm Nung là nơi tập trung nhiều loài động, thực vật phong phú và quý hiếm. Đặc biệt, trong hệ thống hang động, các nhà nghiên cứu đã tìm ra nhiều loài động vật mới (chưa có tên trong danh sách động vật thế giới) cùng với di chỉ

khảo cổ người tiền sử đã mở ra nhiều hướng nghiên cứu. Đây có thể là một phân khúc sản phẩm du lịch thu hút đông đảo các nhà nghiên cứu, học sinh, sinh viên trong và ngoài nước.

Bên cạnh đó, Krông Nô còn có nhiều vườn cây ăn trái như quýt, bưởi, chuối..., cây ngắn ngày như lúa, bắp, đậu, khoai lang... cây công nghiệp như cà phê, tiêu, điều, nhiều loại dâu tằm, thảo dược... được chuyên canh thành từng khu vực, góp phần tạo lợi thế cho địa phương phát triển các sản phẩm du lịch sinh thái như tham quan các vườn cây, tìm hiểu quy trình trồng, thu hoạch và chế biến sau thu hoạch; thưởng thức nông sản tại vườn; homestay sinh thái... Sự phong phú này là một nguồn tài nguyên lớn để xây dựng các thương hiệu, đặc sản địa phương (Gạo Buôn Choah, sâm cau, lá tắm người Dao, các loại trái cây trồng trên đá dung nham với chất lượng tuyệt hảo...)

2.5. Một số khó khăn, hạn chế:

Là vùng đất nhiều tiềm năng và lợi thế, tuy nhiên Krông Nô cũng như CVĐC Đắk Nông chưa phát triển được du lịch do nhiều yếu tố: chưa làm du lịch bao giờ nên cả các cấp ủy đảng, chính quyền, cơ quan chức năng và người dân địa phương đều hết sức lúng túng trong công tác chỉ đạo và triển khai thực hiện; Nguồn lực còn thiếu và yếu (nhân lực, vật lực và trí lực); Chưa có những quy hoạch, kế hoạch chi tiết cho hoạt động du lịch; Chưa xây dựng được hệ thống danh mục sản phẩm và dịch vụ du lịch v.v....

Với địa bàn rộng, địa hình hiểm trở, các loại hình di sản dày đặc nên các cơ quan chức năng và chính quyền địa phương gặp rất nhiều khó khăn trong công tác quản lý, bảo vệ di sản. Hạ tầng cơ sở chưa tương xứng với tiềm năng; việc đầu tư, khai thác các giá trị di sản để đưa vào hoạt động du lịch cần hết sức thận trọng (vì hoạt động du lịch luôn xung đột với công tác bảo tồn, bảo vệ di sản) nên chưa có nhà đầu tư đủ mạnh đến với Krông Nô. Vì vậy, các hoạt động du lịch tự phát luôn diễn ra (đặc biệt trong khu vực hệ thống hang động và núi lửa), các di sản có nhiều nguy cơ bị xâm hại. Với khối lượng nhiệm vụ nặng nề như trên, các cơ quan chức năng và chính quyền địa phương không thể kham nổi nếu không có sự tham gia của

đông đảo người dân trong cộng đồng. Không có hàng rào bảo vệ nào vững chắc hơn “hàng rào bảo vệ mềm”- đó là cộng đồng địa phương. Hơn nữa, người dân chính là chủ nhân của các di sản văn hóa và đang cư trú trong vùng có các di sản địa chất, đa dạng sinh học ... Không phải người dân thì không ai có thể tạo ra sản phẩm và dịch vụ du lịch địa phương.

Tuy nhiên, muốn thực hiện những điều trên thì người dân địa phương cần được tập hợp trong một tổ chức hợp pháp, có đủ nhân lực, vật lực, được bồi dưỡng, tập huấn và rèn luyện các kỹ năng liên quan đến hoạt động du lịch và đặc biệt, được hỗ trợ và hưởng các cơ chế, chính sách ưu đãi của nhà nước; đồng thời phải cam kết thực hiện các nghĩa vụ, quyền hạn theo quy định của pháp luật, của địa phương và CVĐC.

3. Đôi nét về HTX Năm Blang:

Là đối tác chính thức của Công viên địa chất toàn cầu UNESCO, HTX Năm Blang được thành lập và đứng chân trên địa bàn huyện Krông Nô (trụ sở tại xã Năm Ndir, huyện Krông Nô). HTX chúng tôi không chỉ kết nối các thành viên trong vùng Công viên địa chất Đắk Nông, tỉnh Đắk Nông mà còn kết nối các thành viên ở nhiều tỉnh thành trong nước, đặc biệt, có cả sự tham gia đồng hành và hỗ trợ từ các chuyên gia trong và ngoài nước, các giáo sư, nhà nghiên cứu tại địa phương, các viện nghiên cứu và các trường đại học. Với phương châm tổ chức hoạt động “dựa vào cộng đồng, hướng về cộng đồng” để tạo ra các sản phẩm có giá trị bền vững để phát triển bền vững với 4 mảng hoạt động: tư vấn, du lịch, sản xuất nông nghiệp và phân phối sản phẩm, HTX Năm Blang đang trở thành “NOI KẾT NỐI CÁC GIÁ TRỊ BỀN VỮNG”.

HTX Năm Blang luôn bám sát mục tiêu phát triển bền vững, phát huy hiệu quả các giá trị, tiềm năng, thế mạnh của địa phương theo hướng liên kết, hợp tác một cách đồng bộ để xây dựng chuỗi giá trị. Bằng những hoạt động thiết thực, phù hợp với vùng đất và con người ở địa phương, chúng tôi rất mong muốn sẽ đem đến cho thị trường những sản phẩm, dịch vụ xanh, sạch, an toàn, chất lượng và thân thiện với môi trường. Các hoạt động chủ yếu của chúng tôi là tư vấn, du lịch, sản xuất và

phân phối sản phẩm. Trong đó, đặc biệt chú trọng hoạt động du lịch cộng đồng trong vùng Công viên địa chất toàn cầu UNESCO Đắk Nông.

4. Một số khuyến nghị, đề xuất:

4.1. Một số khuyến nghị:

- Xây dựng mô hình du lịch cộng đồng trong vùng Công viên địa chất toàn cầu UNESCO Đắk Nông tại Krông Nô dựa và tổ chức theo hình thức HTX nên là định hướng then chốt trong phát triển du lịch gắn với CVĐC của huyện; cần đưa ra các giải pháp quan trọng, căn bản nhằm khuyến khích sự tham gia của người dân trong phát triển kinh tế - xã hội địa phương; tạo việc làm, tăng thu nhập, cải thiện đời sống cho người dân, xây dựng khối liên minh chiến lược giữa cộng đồng với các cơ quan Chính phủ, tổ chức phi Chính phủ và các doanh nghiệp du lịch theo tiêu chí của UNESCO.

Bên cạnh đó, mô hình du lịch cộng đồng tại Krông Nô còn góp phần khôi phục, bảo tồn và gìn giữ các giá trị di sản địa chất, văn hóa, bảo vệ môi trường sinh thái đặc thù của địa phương; đưa du lịch trở thành một ngành kinh tế quan trọng, tạo động lực phát triển du lịch bền vững cho các địa phương/cộng đồng trong vùng Công viên địa chất toàn cầu UNESCO Đắk Nông.

- Huy động các nguồn lực đầu tư phát triển du lịch dựa vào cộng đồng, khai thác giá trị văn hóa truyền thống các dân tộc, di sản địa chất, cảnh quan thiên nhiên gắn với các giá trị độc đáo trong vùng Công viên địa chất toàn cầu UNESCO Đắk Nông; đồng thời, gắn việc phát triển du lịch cộng đồng với Chương trình xây dựng nông thôn mới để tạo ra những sản phẩm du lịch hấp dẫn, thu hút du khách đến trải nghiệm, thụ hưởng và cảm nhận những giá trị đặc sắc của địa phương.

- Hỗ trợ, khuyến khích sự tham gia tích cực của cộng đồng dân cư vào hoạt động du lịch, khai thác tiềm năng về bản sắc văn hóa, cảnh quan thiên nhiên và môi trường cho phát triển du lịch nhằm góp phần tạo việc làm và nâng cao thu nhập cho người dân địa phương.

- Tổ chức không gian, mạng lưới, điểm du lịch cộng đồng; Lựa chọn khu vực có nhiều tiềm năng và lợi thế để khai thác phát triển; xây dựng các sản phẩm du lịch cụ thể để phát triển du lịch cộng đồng một cách hiệu quả.

- Kết hợp chặt chẽ giữa phát triển du lịch và phát triển kinh tế - xã hội, thực hiện các mục tiêu về phát triển du lịch gắn với xóa đói giảm nghèo, nâng cao chất lượng sinh hoạt và trình độ dân trí của người dân địa phương.

4. 2. Đề xuất:

Để có thể tập hợp lực lượng, xây dựng chiến lược và từng bước đưa cộng đồng địa phương vào hoạt động một cách hiệu quả, thiết thực, HTX Năm Blang xin được đề xuất với UBND huyện Krông Nô một số nội dung sau:

- Xin vận hành điểm dừng chân số 9 – THUNG LŨNG MẶT TRỜI MỘC tại địa bàn xã Năm Ndir tiến tới xây dựng mô hình du lịch cộng đồng xã Năm Ndir đạt tiêu chuẩn Ocop.

- Xin đề xuất phương án, tư vấn và hướng dẫn cộng đồng các xã Buôn Choah, Đăk Ndrô, Đăk Sô, Nam Đà, Quảng Phú thực hiện việc quản lý và phát huy hiệu quả giá trị di sản cảnh quan núi lửa Năm Blang và hệ thống hang động núi lửa trên địa bàn theo Quyết định số 3079 ngày 26/10/2023 của UBND huyện Krông Nô về việc ban hành Quy chế quản lý, bảo vệ, khai thác, phát huy các giá trị di sản và phát triển du lịch trong khu vực hang động núi lửa trên địa bàn huyện Krông Nô.

Vì sự nghiệp phát triển của HTX Năm Blang và mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội chung của huyện nhà, rất mong UBND huyện quan tâm xem xét các đề xuất và tạo mọi điều kiện hợp tác để hợp tác xã có thể trở thành một mô hình thí điểm trong xây dựng và phát triển sản phẩm du lịch gắn với CVĐC TC UNESSCO Đăk Nông của huyện Krông Nô.

Xin kính chúc quý vị đại biểu sức khỏe, chúc Hội thảo thành công và đạt được nhiều kết quả thiết thực!

